

SKOLA & SAMHÄLLE

[S.O.S.]

HEM ARKIV OM S.O.S. BIDRAG KONTAKT

Sök

Malin Ideland: PISA som tunnelseende

Publicerad av: Magnus Hultén måndag, januari 30, 2017 · 4 Kommentarer (Edit)

PISA-epidemin sprider sig. Dess påverkans syns allt tydligare i skolsystem runt om i världen. Malin Ideland beskriver vad som händer när vi börjar se skolan som PISA, och spår att 2017 bli det år PISA börjar förlora i inflytande. (red)

Låt mig inleda med en anekdot från mitt vardagsliv. Malva då 8 år, på väg hem från skolan, reflekterade över att det började bli mörkt på eftermiddagarna.

Malva: Det är höst. Nästa år ska jag börja trean. Då ska vi ha NATIONELLA PROV. Till dess måste jag lära mig att stava till Australopithecus, annars kommer jag att GÅ I KONKURS!

Mamma: (Skratt) Du kan vara lugn, de kommer nog inte att fråga

ÖVERSÄTT SIDAN

Select Language | ▼

STÖD SKOLA OCH SAMHÄLLE!

Skola och Samhälle är en ideell förening. Vi som arbetar med S.O.S. gör det helt utan ersättning. Alla bidrag till en fortsatt kritisk debatt om skola och lärarutbildning mottages tacksamt!

Swisha till: 123 589 43 73

PRENUMERERA PÅ NYHETSBRIVET

Missa inget! Prenumerera på Skola och Samhälles nyhetsbrev genom att ange din e-postadress.

Din e-postadress

OK

SENASTE INLÄGG

om just det.

Malva: VA!! Ska de inte testa allt som man har lärt sig?

Utan att hon visste om det kan man säga att Malva hade genomskådat – eller snarare genomlevt – det som många utbildningsforskare pekar på; nämligen att tester av kunskapsresultat **gör något** med skolan, lärarna och eleverna bortom att mäta kunskaper. Standardiserade tester – och då inte minst på OECDs PISA-test – har fått en enorm genomslagskraft i politik och praktik. Genom att titta på forskning som undersöker och problematiserar detta inflytande kan vi förstå mer om vilka logiker det är som styr denna styrning av skolan; vilka konsekvenser som kan uppstå genom att vi lyssnar på OECD och PISA mer än på andra röster. Radhika Gorur skriver att världen över har medier, politiker, skolhuvudmän – men också lärare, barn, föräldrar – börjat **se skolan som PISA**. Detta inlägg är en varning för detta tunnelseende där vissa frågor hamnar i tydligt fokus medan andra flyr vår uppmärksamhet.

Som många av er redan vet förklarar den finske utbildningsforskaren Pasi Sahlberg i boken *Finnish lessons* hur Finland kunde bli PISAs succé-land genom att göra tvärtom mot vad OECD brukar rekommendera (det vill säga att Finland inte hade marknadsutsatt skolan, lämnat mer autonomi för lärarna och utövade mindre kontroll uppifrån). Sahlberg har även myntat begreppet GERM, vilket står för Global Educational Reform Movement, men som ju också betyder bakterie. Den globala utbildningspolitiken breder ut sig som en pandemisk smitta. Inte minst sprids den genom OECDs PISA prov och rapporter.

Sahlberg pekar på ett antal sjukdomssymptom som är viktiga i diagnostiseringen. Den GERM-infekterade skolan lider till exempel av standardiserade tester och undervisningsupplägg; en tro på recept. Detta legitimeras av kampen för bättre kunskapsresultat. Gorur beskriver standardiseringen i termer av monokultur. Och från naturbrukshåll vet vi vad det kan innebära... bara vissa arter får plats och jordmånen utarmas. Hon menar att liknande skeenden står att finna i den bakteriesmittade skolan.

Standardiseringen gäller också vilka kunskaper som värderas. Proven testar ju inte allt som eleverna har lärt sig, som Malva trodde från sin horisont i andra klass. Istället har det blivit ett kraftigt fokus på PISA-ämnena läsning, matematik och naturvetenskap – ämnen som värderas högt i samhället och som dessutom kan jämföras transnationellt. Radhika Gorur har intervjuat konstruktörer av

Karin Berg: Låt skoldebatten handla om eleverna

Mats Ekholm: Skolans värdegrund lär eleverna att leva med motsättningar

Anette Jahnke: Tappa inte tempot med praktiktäna skolforskning

Magnus Dahlstedt & Andreas Fejes: Hög tid att lämna ett extremt marknadssystem

Erik Cardelús: En skola med grit

Anders Jönsson: Är "grit" kejsarens nya kläder?

Margareta Normell: Från handledning till reflektion

Mattias Björklund: Privatekonomi på schemat

SENASTE KOMMENTARER

Henrik Birkebo om Karin Berg: Låt skoldebatten handla om eleverna

Andreas Fejes om Magnus Dahlstedt & Andreas Fejes: Hög tid att lämna ett extremt marknadssystem

Maria B Hurtig om Anders Jönsson: Är "grit" kejsarens nya kläder?

erik om Erik Cardelús: En skola med grit

Margareta Normell om Margareta Normell: Från handledning till reflektion

Kerstin I. M. Holm om Anette Jahnke: Tappa inte tempot med

PISA-testet som beskriver hur frågorna utformas utifrån dess mätbarhet. Det mätbara styr sedan vad som anses som viktig skolkunskap. Vi mäter kanske inte alltid det vi värderar, men vi värderar det som mäts i den besmittade skolan. Och om en skola inte undervisar om det som mäts riskerar den att hamna i botten på de ack så viktiga rankinglistorna. GERM-sjukan förvärras av stress – av rädslan att inte räcka till.

Ett andra allvarligt sjukdomssymptom är av-professionalisering av lärare. Testerna, inte lärarna, avgör vad som är kvalitet och goda prestationer. Lärarna ska istället kontrolleras och inspekteras och helst arbeta utifrån standardiserade moduler. Kreativiteten i yrket hämmas, vilket vi hör i rapporter från skolgolvet. Lärarna hinner inte engagera sig i sin undervisning eftersom de har fullt upp med att administrera och rapportera. Sahlberg talar om fenomenet som en McDonaldisering av skolan. Kanske som en motsats till en kreativ gourmetrestaurang.

Ett tredje sjukdomssymptom är att en ekonomisk logik genomsyrar skolan, vilket uttrycks i såväl önskan om lönsamhet som att skolans främsta syfte ska vara en försörjare av arbetskraft som ska gynna ekonomisk tillväxt. Annars kanske man går i konkurs... Detta har bjudit in nya aktörer in i skolvärlden, vars roller vi borde prata mer om. Det tål att upprepas att OECD främst är en ekonomisk organisation, deras motiv att styra skolan är att främja ekonomisk tillväxt. Det gör att om man ser skolan som PISA så missar man kanske mål bortom denna logik.

Sjukdomssymptomen tar sig dessutom uttryck i viss trötthet och minskad lust för samarbete, kreativitet och inte minst brist på ork för att sträva efter jämlikhet. Konkurrens, som genomsyrar dagens skola, och jämlikhet är två oförenliga storheter.

Förhoppningsvis kan vi se en förändring snart. Andy Hargreaves spådom för 2017 är att länder ska börja hoppa av PISA, eftersom resultaten främst visar att man får framgång genom att lära sig spelets regler. Däremot visar de inte så mycket om hur skolan kan bli bättre. Jag hoppas att Hargreaves kristallkula har rätt, och helst att det är Sverige han ser. Om den förhärskande idén om vad skolans syfte ska fortsätta vara inbäddad i tunnelseende gällande innehåll och lärandeprocesser, av-professionalisering av lärare och en ekonomisk logik så kan man ju fråga sig vad som händer med elever såväl som samhälle. Det finns många brännande frågor som inte ryms inom denna modell, t.ex. hur vi ska bemöta och bekämpa sexism, rasism och andra antidemokratiska strömningar.

praktiknära skolforskning

Christian Arensberg om Anette Jahnke: Tappa inte tempot med praktiknära skolforskning

Maria B Hurtig om Erik Cardelús: En skola med grit

Taggar

barns rättigheter
bedömning **betyg**
betygssystem **bildning**
decentralisering
demokrati den
konservativa offensiven
den sammanhållna skolan ekonomism
estetiska läroprocesser **flum**
forskning
forskningsanknytning
gymnasieskola
internationella mätningar
kommunalisering kultur i skolan
kunskap
likvärdighet **lärande**
lärararbete
lärares röster **lärares**
tid **lärarforskning**
lärarekrytering
Lärarutbildning
marknadsstyrning
nationella prov **NPM**
omdömen/betyg **PISA**
praktiknära forskning
profession
progressivism
segregation skolan
och livet

Inget fel på matematik, inget fel på naturvetenskap och det är otroligt viktigt att elever lär sig att läsa och förstå texter. Men det finns viktiga frågor att ta i även utanför PISA-tunneln, bortom de mätbara kunskapsresultaten. Det **har** betydelse vart vi lägger vårt fokus, vilka frågor och svar som får styra styrningen av skolan. Här behöver vi lyssna på många röster; på forskning likväl som på lärares och elevers erfarenheter av skolan. Jag inser att detta är besvärligt med tanke på den mängd synpunkter man kommer att få ta del av. Men det är en väg ut från tunnelseendet där monokulturen kan ersättas med kunskapsmässig mångfald.

Malin Ideland

Dela det här:

Relaterade

Eva-Lotta Hultén:
Andreas Schleicher
förespråkar ”flum”
i skolan
9 maj, 2016
I "Skolpolitik"

Jan Thavenius:
PISA och
vetenskapen
16 mars, 2014
I "Skolpolitik"

Redaktionen: Dags
att blicka framåt –
det skolpolitiska
året 2017
30 januari, 2017
I "Skolpolitik"

Kategori: Skolpolitik · Taggar: globalisering, internationella mätningar, lärararbete, PISA, Skolpolitik

4 kommentarer till “Malin Ideland: PISA som tunnelseende”

Tack för fin text! Särskilt tänker jag på det du skriver om rasism och antidemokratiska strömningar.

Pål

Svara

Edit

Christensson

30 januari,

2017

Johnny
Wieweg
30 januari,
2017

Det känns fel att inte nämna den tjänst som PISA gjort för svensk skola. Det var inte länge sedan som skolbyråkrater och fackpedagoger hävdade att vi hade en svensk skola i världsklass och att svenska elever hade mer avancerade förmågor än andra länders elever. Tack vare PISA kunde denna livslögn avslöjas.

Kanske finns det någon mindre detalj i PISA som kan ifrågasättas, men det tycks numera finnas större problem. Vi har nyligen fått en nyvald ledare i ett stort land där omgivningen pratar om alternativa fakta. Den etablerade vetenskapen nedvärderas och vilka fakta som helst anses likvärdiga. Det som verkligen är skrämmande är att den svenska skolans vetenskapssyn tycks vara likartad. Det framgår av policydokumentet "Skola för bildning" från 1992. Redan då hade den postmoderna lektugan nått det svenska skolsystemet. Just nu dominerar den postmoderna kunskapssynen ledningen i flera av världens största länder.

En världsledare tycks ha så få och bristfälliga faktakunskaper att han tenderar att hålla med den han pratade med senast. Jag hoppas verkligen inte att detta ska vara ett postmodernt ideal för våra svenska elever. Det är dessa elever som ska vara vår framtida grundbult i demokratin och då får man hoppas att de inte vajar som "rö i vinden" på grund av brist på faktakunskaper eller beroende på en samhällsanda som relativiserar fakta och nedvärderar vetenskap och sanning.

Svara

Edit

Diana
Goldstein
3 februari,
2017

PISA-systemet är ett smärre problem i dagens svenska skola, Malin.

På något sätt måste kunskaperna testas annars förfaller allt till flum.

Ett avsevärt större bekymmer är att lärarna flyr från kaos, soplöner och stinkande status.

Få väljer i dag frivilligt en så deprimerande, hopplös och hälsovådlig arbetsplats som den svenska skolan.

Förstörelsen har pågått under decennier och lärarprofessionen är sedan länge slaktad av kommunerna.

Dessa var inte ett dugg intresserade av att anställa behöriga lärare och gjorde det inte heller.

De sparade massor med pengar genom att städsla studenter, som misslyckats med eller inte orkat genomföra akademiska studier.

Kravlösheten i skolan, införd redan under 68-epoken, är nu närmast total.

Ansträngning, koncentration och uppmärksamhet är helt främmande begrepp för de stackars elever, som danats av "den svenska modellen".

I dag är skolan, fri eller kommunal, ingenting annat än en förvaringsanstalt.

Postmodernisterna har tagit över.

Veritabla flummare, som hävdar att allt ordnar sig i skolan om man bara har rätt "riktning" och en "positiv attityd".

Det är en sagolikt förvirrad församling, som geschwint bortförklarar sopresultaten i PISA-mätningarna med plattityder som "försämrad likvärdighet i den svenska skolan", och på att våra städer är "bostadssegregerade", etcetera i all oändlighet.

Det är för sorgligt men klockan har slagit och tåget har gått.

Svensk skola är inte bara raserad utan även jämnad med marken.

Diana Goldstein

Latinstudent-63

45 år som universitets- och gymnasielärare

Svara

Edit

Malins inlägg bevittnar inte om

"postmodernismens" inflytande eller intrång (hur det nu skulle vara möjligt), utan snarare en stark ekonomisk positivism som backats upp av liberal-idealisk retorik. Om man nu skulle sätta någon historisk paradigmskifte så skulle man kunna välja

Michael Walls
14 februari,
2017

1991 då marknadsiseringen under Fukuyamas idealbild av historiens slut och början på en fantastisk liberal-ekonomisk demokratiseringsfas påbörjades. Visserligen fanns det spår av en postmodernistisk retorik, visserligen i Bildning och kunskap (1992). Dock det som tydligt kommer fram i BoK är en förening av kritisk epistemologi och någon form av nyliberal ekonomisk ideologi där kunskap uppfattas som varor och praktiker i ett kunskapssamhälle. På så sätt skulle jag hävda att skolkunskapen har relativiserats, dock inte pga "postmodernism", utan snarare övergivande av postmodernisms kritisk epistemologi. "Flumskolan" i denna bemärkelse är inte en flumskola utan i allra högsta grad en skola för marknaden, med alla dessa kontroller, styrningsfilosofi där såväl lärare som elever ska bättra sig och anpassa sig i ett individualiserat och konkurrensutsatt skolväsende. Det som man skulle kunna kalla för flum är ju en avsaknad av bildning. Skolkunskap under NPMs styrningsfilosofi uppfattas som instrumentellt snarare än en utgångspunkt för skolans raison-d'être. Betyg och bedömning dominerar samt kontroll av förmågor och fakta upprepning. Tänket bakom detta är snarare teknisk-rationellt än postmodernistisk, dock råder det en relativism i att vilka fakta uppvisningar som helst får duga så länge resultaten höjs för varje år.

[Svara](#)[Edit](#)

Kommentera

Inloggad som Malin Ideland. [Logga ut?](#)

Kommentar

Skicka kommentar

SKOLA OCH SAMHÄLLE

WEBBTIDSKRIFT

ISSN 2001-
6727

REDAKTÖRER

Sara Hjelm

Magnus Hultén

Malin Ideland

Anders Jönsson

Björn

Kindenberg

E-POST

redaktionen@skolaochsamhalle.se

© COPYRIGHT

Skola och
Samhälle

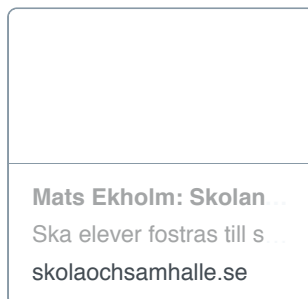
S.O.S. på Twitter

SkolaOchSam
@SkolaSamhalle

Mats Ekholm: Skolans värdegrund lär eleverna att leva med motsättningar: Ska elever fostras...

goo.gl/fb/5uB5X7

5h